

Erik de Vroedt 'Koningin Lear lijdt aan alzheimer'

TEKST NOOR HELLMANN FOTO JÖRGEN CARIS

“Mijn dromen zijn vaak gerelateerd aan wat ik overdag meemaak of onbewust registreer. Ik ben gevoelig voor sfeer: deze week ben ik met Toneelgroep Amsterdam in het theater in Schiedam om onze voorstelling ‘Koningin Lear’ te monteren en ik merk dat ik me nog een beetje ontheemd voel. Dat gevoel kwam vannacht terug in mijn droom toen ik door een vreemde stad fietste waar louche figuren rondzwierven. Overdag waren ons hier de junks opgevallen en onmiddellijk doken die op in mijn droom; ze kregen onderling ruzie waarbij de een met een mes een stuk schedel van de ander afsneed en een soort zoutzuur in de open wond spoot. Ik reageerde heel opportunistisch: in plaats van in te grijpen dacht ik alleen maar: ze stelen in ieder geval niet mijn fiets.

In deze drukke fase voor de première heb ik ook veel toneeldromen, laatst nog over Gijs Scholten van Aschat die in mijn droom in tango opkwam en een waanzinnige Hitleract deed. Hij is een briljant acteur en ik vond zijn performance fantastisch totdat ik dacht: wat doet hij nu, dit is onze voorstelling helemaal niet – en waar is Frieda Pittoors eigenlijk?

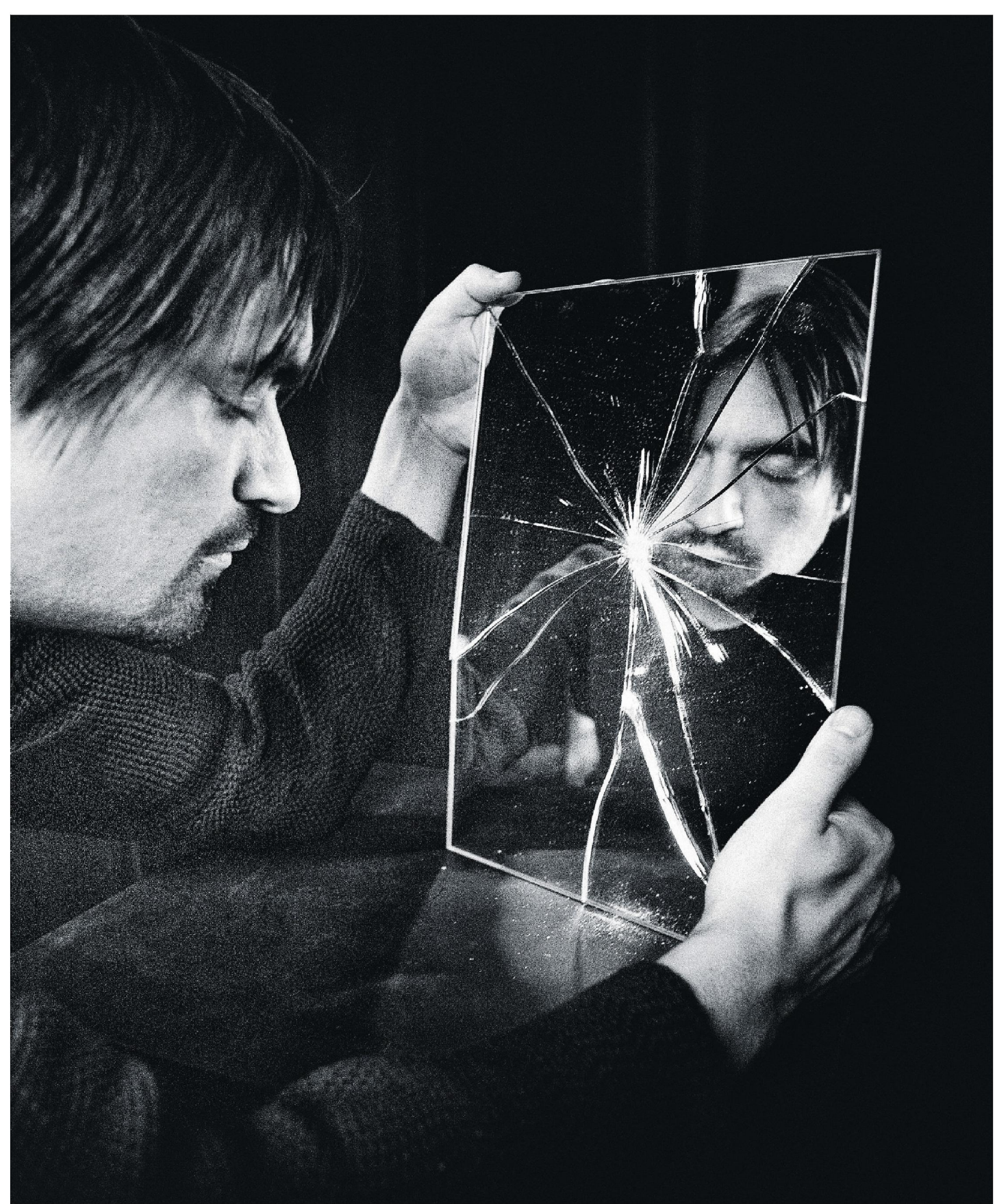
In het echt speelt zij koningin Lear, een rol die Tom Lanoye op mijn verzoek voor haar heeft geschreven, want het klassieke repertoire kent geen grote vrouwenrollen voor oudere actrices en ik wilde dolgraag eens met haar werken. Een

andere reden waarom ik van koning Lear een vrouw wilde maken – en van zijn dochters zonen – is vanwege het thema vrouwelijk leiderschap: de rol van vrouwelijke leiders in de huidige economische bestuurswereld fascineert mij. In onze voorstelling zat Lear jarenlang in de top van een multinational, nu draagt ze het stokje over aan haar zonen omdat ze merkt dat ze mentaal achteruitgaat.

De waanzin die Shakespeare bij Lear laat toeslaan is volgens mij een soort alzheimer. Als zij beseft dat ze ziek is hoopt ze dat haar zonen voor haar zullen zorgen, maar dat strookt niet met hun ambities. Bovendien: hoe verhoud je je tot een aftakelende ouder met wie je nooit een warme band hebt gehad? Het is een gewetensconflict waar ik ook mee heb geworsteld toen mijn vader een herseninfarct kreeg.

Waanzin op toneel vind ik vaak losgezongen van een herkenbare context en daardoor vrijblijvend. Ik maak het probleem invoelbaar door een realistische setting, een kantoor met veel rekwisieten; later is het toneel onttakeld, alsof we in haar lege hersenpan zitten.

Ik voel vaak afstand tot de wereld, tegelijk vind ik het belangrijk me ermee te verbinden. Juist omdat ik niet geëngageerd ben is theater voor mij een middel om mijn eigen onverschilligheid en onmacht, en ik hoop ook die van het publiek, te doorbreken.”

Eric de Vroedt (1972) is regisseur en toneelschrijver. In 2016 wordt hij artistiek leider van het Nationale Toneel. 'Koningin Lear' gaat morgen bij Toneelgroep Amsterdam in première.